

Vergaderjaar 2024–2025

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 209

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juli 2025

De oorlog en voortgaande Russische aanvallen op onder meer de energie-infrastructuur, watervoorziening en graanopslag, maar ook huizen en appartementen stellen al 3,5 jaar het uithoudingsvermogen van de Oekraïense samenleving en de economie op de proef. Waar de militaire steun ervoor zorgt dat Oekraïne zich aan de frontlinie kan weren tegen de Russische agressor, zorgt niet-militaire steun ervoor dat Oekraïne ook achter het front economisch en maatschappelijk overheid blijft en daarmee ook deze oorlog kan volhouden. Positief in deze context is dat Oekraïne – met hulp van het IMF, de Wereldbank, de EU en andere donoren – er vooralsnog in is geslaagd om de macro-economische stabiliteit te bewaren. Na een val van het BNP/BNI met 30% in 2022, heeft de Oekraïense economie de laatste twee jaar weer een bescheiden groei doorgemaakt. Tegelijk nemen de kosten van wederopbouw verder toe: in de *Rapid Damage and Needs Assessment* (RDNA4) van de Wereldbank, VN en de Europese Commissie worden deze geraamd op USD 524 mld. voor de komende tien jaar. De urgente herstelbehoeften voor 2025 worden geschat op USD 17,3 mld. Door de toenemende frequentie en intensiteit van de luchtaanvallen op Oekraïense steden en dorpen in het gehele land neemt het aantal burgerslachtoffers sterk toe, alsook de materiele schade.

In het licht van bovenstaande en ook het feit dat Nederland Oekraïne politiek, militair, financieel en moreel actief en onverminderd blijven steunen, hebben de Minister-President en ik deelgenomen aan de vierde editie van de *Ukraine Recovery Conference* (URC), die op 10 en 11 juli plaatsvond in Rome. Deze URC is het vervolg op voorgaande conferenties in Lugano (2022), Londen (2023) en Berlijn (2024). Deze jaarlijkse bijeenkomst heeft tot doel internationale steun voor herstel en wederopbouw van Oekraïne te mobiliseren. Staatshoofden, regeringsleiders en Ministers vanuit alle partnerlanden spraken tijdens deze top, gezamenlijk met vertegenwoordigers van de Oekraïense regering, het maatschappelijk middenveld, het bedrijfsleven en andere belanghebbenden uit Oekraïne over wat het land nodig heeft op niet-militair vlak om zich staande te

kunnen houden en de weerbaarheid te vergroten. De conferentie werd geopend door de Italiaanse premier Meloni, de Oekraïense president Zelensky en de voorzitter van de Europese Commissie, Von der Leyen.

Ukraine Recovery Conference

Tijdens de conferentie hebben de Minister-President en ik de onverminderde Nederlandse steun aan Oekraïne bevestigd. Militaire en niet-militaire steun zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder financiële en economische steun kan Oekraïne de strijd niet volhouden. Tegelijkertijd is het van belang de druk op Rusland te blijven vergroten om serieus te gaan onderhandelen. Tijdens de conferentie is gesproken over de brede herstel- en wederopbouwagenda van Oekraïne, met daarbij ook aandacht voor het vergroten van de rol van het bedrijfsleven, het stimuleren van private investeringen, het versterken van de (lokale) overheid, hervormingen, uitdagingen op de arbeidsmarkt en sociale vraagstukken (zoals de re-integratie van veteranen, ontheemden en terugkeerders).

Het belang van deze wederopbouwagenda, als ook de voortzetting van internationale steun vanuit alle partners, kwam ook aan bod in de gesprekken die de Minister-President heeft gevoerd met onder meer president Zelensky en de Amerikaanse Speciaal Gezant voor Oekraïne Kellogg, en de gesprekken die ik heb gevoerd met vicepremier en Minister van Economische Zaken Yulia Svyrydenko, vertegenwoordigers van de Wereldbank en de EBRD, en anderen.

Ook nam ik gezamenlijk met collega's uit een groot aantal partnerlanden deel aan het jaarlijkse ministeriële overleg van het Ukraine Donor Platform (UDP), het coördinatieplatform voor de Oekraïense financiële en herstel- en wederopbouwnoten. Dit overleg volgde op een Steering Committee van het UDP waar de Nederlandse Speciaal Gezant voor Oekraïne aan deelnam. Hier is onder meer gesproken over de Oekraïense financiële situatie, hervormingen, het mobiliseren van de private sector en de energienoden.

In het gesprek met de Minister-President ging president Zelensky in op de sterk toegenomen Russische luchtaanvallen op Oekraïense steden, dorpen en strategische doelen met grote aantallen Shahed-drones. Oekraïne heeft dringend behoefte aan luchtafweer en president Zelensky deed een beroep op internationale partners voor financiering van de productie en vernieuwing hiervan. President Zelensky bedankte Nederland voor de verleende militaire en niet-militaire steun en de organisatie van een succesvol verlopen NAVO-top in Den Haag en was positief over de door President Trump toegezegde steun voor defensieve wapens.

Met vicepremier Svyrydenko besprak ik mogelijkheden voor verdere economische samenwerking. Svyrydenko benadrukte het belang van het aanjagen van private investeringen en het mobiliseren van privaat kapitaal ten behoeve van de wederopbouw en de noodzaak van economische hervormingen om het ondernemingsklimaat te verbeteren. We spraken tevens over de Oekraïense uittreding uit het Verdrag van Ottawa, dat de productie en het gebruik van anti-persoonsmijnen verbiedt. Ik heb in lijn met motie Dobbe¹ onderstreept dat Nederland dit verdrag en de naleving ervan blijft steunen, en dat NL alle partijen aanmoedigt om in dit verdrag te blijven. Ik heb aangegeven deze stap te betreuren, maar tegelijkertijd ook te kunnen begrijpen gelet op de voortgaande Russische agressie aan het oostfront. Ik gaf aan dat Nederland Oekraïne zal blijven

¹ De motie van Lid Dobbe, (Kamerstuk 21501-02, nr. 3195)

steunen in de enorme opgave op het gebied van civiele ontminning. De ontminning van woon- en agrarische gebieden is een belangrijke randvoorwaarde voor herstel en wederopbouw.

Graag informeer ik u daarnaast over de niet-militaire steun die Nederland in Rome heeft aangekondigd:

Steunpakket – middelen 2025

Het is, zoals bekend, het beleid van het demissionaire kabinet om de steun aan Oekraïne onverminderd voort te zetten, met inbegrip van de steun voor de herstel- en wederopbouw-opgave van het land. Op 2 september 2024 informeerde het kabinet uw Kamer over de allocatie van niet-militaire steun aan Oekraïne in 2025² voor een bedrag van EUR 200 mln. Dit steunpakket maakt deel uit van het voor dit jaar vrijgemaakte bedrag van EUR 252 mln. uit algemene middelen. In vervolg hierop informeer ik uw Kamer nu over de allocatie van de resterende EUR 52 mln., die is gepresenteerd tijdens de URC. Deze is opgebouwd uit de volgende bijdragen:

- EUR 20 mln. voor herstel van energie-infrastructuur d.m.v. *in-kind* steun via de RVO. Voor het leveren van deze steun zal worden samengewerkt met Nederlandse bedrijven en instellingen.³
- EUR 17 mln. voor herstel van drinkwatervoorzieningen, via de continuering van een programma uitgevoerd door VEI, het consortium van Nederlandse drinkwaterbedrijven;
- EUR 15 mln. via de EBRD, waarvan EUR 10 mln voor het stimuleren van private investeringen in groene elektriciteitsvoorziening middels een zgn. *Minimum Price Guarantee Fund/Power Purchasing Agreement* en 5 mln algemene energiesteun ter voorbereiding op de komende winter;

Steunpakket – middelen 2026

Tijdens de Voorjaarsbesluitvorming van 2025 is voor niet-militaire steun in 2026 wederom een bedrag van EUR 252 mln. beschikbaar gesteld, waarmee het kabinet op niet-militair vlak invulling geeft aan actieve en onverminderde steun aan Oekraïne. Deze steun zal voornamelijk gericht blijven op herstel en wederopbouw (herstel van energie-infrastructuur, woningen en ziekenhuizen), verlichting van de humanitaire en psychosociale noden, civiele ontminning en ondersteuning van de private sector.

Derde ronde Ukraine Partnership Facility (UPF3)

Tijdens de URC heb ik een *Memorandum of Cooperation* (MoC) over het Ukraine Partnership Facility (UPF) ondertekend met de Oekraïense vicepremier Svyrydenko. Uit de middelen voor 2026 zal een nieuwe, derde ronde van dit instrument worden gefinancierd met een omvang van EUR 30 mln.

De hulpopgave van Oekraïne is te groot om enkel vanuit de publieke sector te dragen. Naast stimulering van de Oekraïense private sector, zijn ook kennis en kunde, alsmede investeringen uit het buitenland nodig. Zakendoen in Oekraïne is vanwege de oorlog niet zonder risico's. Het UPF is een belangrijk instrument om zakendoen voor NL bedrijven in Oekraïne te vergemakkelijken. Via dit programma, dat wordt beheerd door de RVO, worden Nederlandse bedrijven en maatschappelijke organisaties

² Kamerstuk 36 045, nr. 185

³ De Kamer is reeds geïnformeerd over deze bijdrage in de eerdergenoemde Kamerbrief uit september 2024, Kamerstuk 36 045, nr. 185

ondersteund bij het opzetten van projecten die ten goede komen aan herstel en wederopbouw binnen de sectoren agrofood, circulaire bouw, duurzame energie, gezondheidszorg en water. De eerste twee rondes van dit instrument t.w.v. resp. EUR 25 mln. en EUR 32.5 mln. zijn succesvol verlopen en hebben tot nu toe geleid tot 17 projecten. Via een nieuwe bijdrage van EUR 30 mln. wordt in 2026 vervolg gegeven aan deze steun.

Naast voortzetting van steun aan het bedrijfsleven via UPF zet het kabinet ook de export kredietverzekering voor Oekraïne voort en blijft Invest International publieke en private investeringen ondersteunen. Recent is het mandaat van de Oekraïne-faciliteit van de export kredietverzekering verruimd; naast ondersteuning van transacties voor herstel en wederopbouw kunnen voortaan ook de betalingsrisico's van defensietransacties verzekerd worden. Ook wordt het maximale dekkingpercentage op commerciële risico's voor transacties onder deze faciliteit verhoogd van 95% naar 98%.⁴

Deze invulling van de beschikbaar gestelde middelen tijdens de Voorjaarsnota 2025 leidt tot budgettaire verschuivingen in 2025 en 2026 die in de suppletoire begroting september en in de begroting van BHO worden verwerkt. De Kamer zal, na de zomer en begin volgend jaar worden geïnformeerd over de verdere invulling van niet-militaire steun voor Oekraïne in 2026.

Cyberweerbaarheid:

Tijdens de URC is ook aandacht uitgegaan naar het thema cyberweerbaarheid. Het kabinet heeft, als onderdeel van de in de Voorjaarsnota vrijgemaakte EUR 3.5 miljard euro aan steun voor Oekraïne, 20 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versterken van de cyberweerbaarheid van Oekraïne.⁵

Cultureel erfgoed:

Het cultureel erfgoed van Oekraïne is door de oorlog zwaar getroffen. Nederland zet zich sinds 2023 in voor het beschermen, conserveren en rehabiliteren van dit voor de Oekraïense identiteit zo belangrijke erfgoed. Uit de middelen voor 2026 zal steun worden gegeven aan twee Oekraïense instellingen die zich hiervoor inzetten: de National Academy of Fine Art and Architecture in Kyiv en de Polytechnical University in Lviv, voor in totaal EUR 1 miljoen. Daarnaast is Nederland bereid EUR 1 miljoen bij te dragen aan het Ukraine Heritage Fund, dat is gericht is op het beschermen, conserveren en restaureren van het cultureel erfgoed van Oekraïne. Voorts is Nederland lid geworden van de op de Ukraine Recovery Conference in Rome aangekondigde Ukraine Resilience Alliance, die zich inzet voor de weerbaarheid van de gehele culturele sector in Oekraïne

Aanvullende niet-militaire steun aan Oekraïne

Steun via de EBRD

Nederland heeft een aanzienlijk deel van haar niet-militaire steun sinds de Russische invasie in februari 2022 via de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) gekanaliseerd. De EBRD heeft een lange werkrelatie met en in Oekraïne en beschikt over relevante expertise inzake private sector ontwikkeling en de opbouw van een duurzame economie.

⁴ Kamerstuk 26 485, nr. 452, d.d. 30 juni 2025

⁵ Kamerstuk 36 725, nr. 1, d.d. 18 april 2025

De EBRD speelt een belangrijke rol op het terrein van energie, herstel van transportinfrastructuur en voedselzekerheid.

Een deel van de Nederlandse steun via de EBRD is ingezet als garantie: deze garantiebijdrages zijn revolverend, wat inhoudt dat de middelen na de afgesproken einddatum opnieuw ingezet kunnen worden als bijdrage voor de wederopbouw van Oekraïne. Zo is een Nederlandse bijdrage van EUR 21.4 miljoen onlangs via deze weg opnieuw beschikbaar gekomen. Deze middelen zullen als volgt worden besteed:

- EUR 9,5 miljoen voor de aanschaf van gasturbines in samenwerking met energiebedrijven in Oekraïne. Gezien de toenemende noden op het gebied van energie is Nederland door de Bank gevraagd hieraan bij te dragen;
- Een aanvullende bijdrage van EUR 2 miljoen aan het *Minimum Price Guarantee Fund/Power Purchasing Agreement* – bovenop de hierboven genoemde EUR 10 miljoen (totale bijdrage: EUR 12 miljoen). De EBRD heeft dit innovatieve fonds in samenwerking met de Europese Commissie opgericht met als hoofddoel het mitigeren van financiële risico's van private investeringen in duurzame energie.
- EUR 8 miljoen bijdrage aan de EBRD *Ukraine First* Faciliteit onder het *Framework for Project Preparation* (FPP). Het *Ukraine First* fonds is een multi-donorfonds, dat door de EBRD wordt beheerd. Dit fonds zal de wederopbouw en hervormingen van Oekraïne ondersteunen door investeringsprojecten voor te bereiden die door de Oekraïense regering als prioriteit worden beschouwd. De middelen uit dit fonds zullen voornamelijk worden gebruikt ter ondersteuning van projectvoorbereiding in verschillende sectoren en zal bijvoorbeeld technische assistentie en haalbaarheidsstudies financieren, onder meer op het gebied van energie en transport. Nederland zal binnen dit fonds deel uitmaken van de *Assembly of Contributors*, waardoor het al in een vroeg stadium betrokken zal zijn bij financieringsvoorstellen onder deze faciliteit;
- Het resterende bedrag van EUR 1.9 miljoen wordt besteed aan de realisatie en ingebruikname van een revalidatiecentrum in Dnipro. De bijdrage zal «Superhumans» ondersteunen, een toonaangevende, Oekraïense liefdadigheidsinstelling die uitgebreide medische en revalidatiezorg biedt aan door oorlog getroffen militairen en burgers.

Bijdrage kinderziekenhuis Lviv

Middels een bijdrage van EUR 4 mln. vanuit de BHO-begroting zal Nederland de nieuwbouw van een vleugel van het Kinderziekenhuis in Lviv, in samenwerking met het Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie in Utrecht, ondersteunen.

Zijne Majesteit de Koning heeft tijdens de NAVO-top deze bijdrage genoemd in zijn gesprek met President Zelensky. Tijdens de URC is deze bijdrage bevestigd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp